

الله اکبر من الله اکبر

آر. پاورپوینت

کتابخانه مجاز پاورپوینت

تهیه و طراحی فایل های آموزشی

تماس : 09191919755

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

تحلیل محتوای کتابهای درسی
دوره ابتدایی (۱)

• مفهوم کتاب درسی

Slide 3

• مراحل بررسی کتاب

Slide 4

• اجزای کتاب درسی

Slide 5

• انواع جلد کتاب

Slide 6

• تفاوت جلد گالینگور و سخت

Slide 7

• قطع کتاب

Slide 8

• عطف کتاب

Slide 9

• آناتومی کتاب (اسلاید ۱۰ تا ۱۸)

Slide 10

• فیبا

Slide 12

• شابک

Slide 13

• مراحل چاپ کتاب

Slide 19

• تعاریف (ویراستاری تا طراحی جلد - اسلاید ۲۰ تا ۲۲)

Slide 20

• دلایل ضرورت بررسی کتاب های درسی

Slide 23

• اهداف اعتقادی دوره ابتدایی

Slide 24

• اهداف اخلاقی دوره ابتدایی

Slide 25

• اهداف علمی و آموزشی دوره ابتدایی

Slide 26

• اهداف فرهنگی و هنری دوره ابتدایی

Slide 27

• اهداف اجتماعی دوره ابتدایی

Slide 28

• اهداف زیستی دوره ابتدایی

Slide 29

• اهداف سیاسی دوره ابتدایی

Slide 30

• تعریف محتوا

Slide 33

• معیارهای ۷ گانه محتوا

Slide 34

• روشهای سازماندهی محتوا (۳۶-۳۸)

Slide 36

• اهمیت تصاویر و نقاشی ها در کتاب درسی

Slide 39

• ویژگی های یک تصویر (۴۰-۴۱)

Slide 40

• ویژگی های تمرین در کتاب درسی

Slide 42

• بررسی نمودارها در کتاب درسی

Slide 43

• پرسش های موثر در کتاب درسی

Slide 45

- یک مرجع رسمی و قابل استناد
- راهنمای عملی برای دست اندرکاران آپ
- در قرآن : صحیفه هایی مشتمل از شرایع دینی

متنی است سازمان یافته که اهداف آموزشی را در قالب نوشتار ، تصاویر و تکالیف عرضه می کند و **پیوند دهنده** اهداف آموزش و پرورش **با** کلاس درس است .

گارینگر : کتاب درسی موثق ترین میثاق کارگزاران آموزشی است که خطوط اصلی تدریس ، یادگیری ، سنجش و اندازه گیری و ارزشیابی آموزشی را تعیین و تعریف میکند .

سازمان برنامه ریزی آموزشی : کتابهایی که بر اساس برنامه درسی خاص و با هدف معینی از سوی مراجع ذیصلاح در وزارت آموزش و پرورش به تصویب رسیده اند و در چارچوب زمانی معینی متناسب با پایه و رشته تحصیلی ، شرایط ذهنی و سنی یادگیرندگان ، تالیف و تدریس میشوند و پس از ارزشیابی منجر به اخذ مدرک تحصیلی میشوند .

یونسکو : کتاب درسی مهمترین ابزار یادگیری است که برای مجموعه خاصی از نتایج آموزشی طراحی شده و از متن و تصویر تشکیل شده است و به طور سنتی مجموعه چاپی است که آسان سازی توالی یادگیری را هدایت و راهنمایی می کند .

یکی از تعاریف معتبر

مفهوم کتاب درسی

Pediatric Oro dental Hygiene,
Family Guide Series

How to Save Healthy Teeth for Our Children?

Sara Asadolah Zadeh, DDS

درباره‌ی کتاب

یکی از مهم‌ترین موضوعاتی که فرزند در هر سنی یا آن مواجهه است، مسأله بهداشت دهان و دندان می‌باشد. کودک برای حفظ سلامتی دندان‌هایش به کمک والدین وابسته است و والدین در این زمینه مسئولیتی مهم برعهده دارند. کتاب حاضر در ۵ مرحله سنی طبقه‌بندی شده (از هنگام تولد تا پس از دوازده سالگی) مهم‌ترین پرسش‌های والدین را در زمینه‌ی بهداشت دهان و دندان مطرح کرده و سپس همراه تصویرگری جذاب با بیانی روان و در عین حال علمی به پاسخ‌گویی کاربردی این پرسش‌ها پرداخته است. در انتهای کتاب نیز نکات جمع‌بندی شده‌ای که والدین می‌توانند برای بهبود سلامت دهان و دندان کودک خود انجام دهند، بیان گردیده است. مطالعه این کتاب را به تمامی والدین و مربیان دلسوز توصیه می‌کنیم.

شابک

مراحل بررسی یک کتاب درسی

اجزای کتاب درسی

پشت
جلد

گاهی در پشت جلد کتاب های فارسی ، اطلاعات کتاب شناختی به زبان انگلیسی و غیره ، درج میشود.

گاهی متن مختصری به عنوان « چکیده کتاب » و معرفی مؤلف و مطالب گوناگون دیگری از جمله

قیمت کتاب
شابک

قطع کتاب (Book Size)

طول و عرض کتاب در یک صفحه را « قطع کتاب » می گویند .

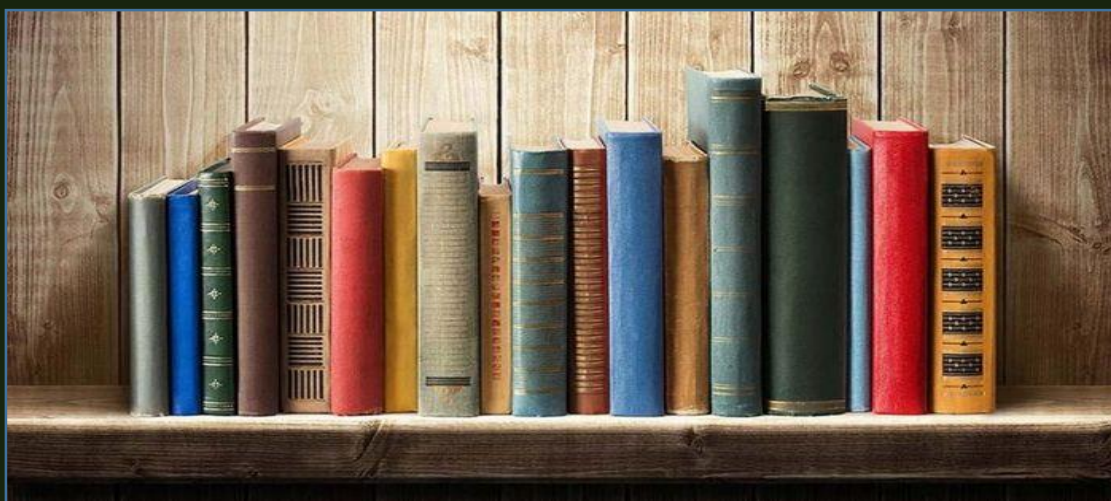
۱- قطع وزیری (۱۲ سانتی متر ، بیشتر معمول است)

۲- قطع رقمی (۱۰ سانتی متر ، بیشتر معمول است)

۳- قطع رحلی (۱۴ سانتی متر ، بیشتر معمول است)

۴- قطع جیبی (۸-۹ سانتی متر)

مشهورترین و
پرکاربردترین قطع های
کتاب در ایران و اندازه
طول سطر آنها

قطع بیشتر کتابهای دوره ابتدایی از
نوع رحلی است

آناتومی کتاب

(Book Anatomy)

صفحات پیش از متن (pre-text part) : در « کالبد شناسی کتاب » اجزا و صفحات و مطالبی که با ترتیب خاص ، پیش از

ویژگی مهم صفحات پیش از متن این است که : هر یک از اجزای آن (به جزء صفحه شناسنامه که پشت صفحه عنوان قرار می گیرد) باید از صفحه فرد شروع شود .

- ۱- بسم الله الرحمن الرحيم
- ۲- صفحه عنوان اصلی
- ۳- صفحه شناسنامه (صفحه حقوق)
- ۴- فهرست مطالب
- ۵- مقدمه

« صفحات متن » هر کتاب قرار میگیرند شامل :

صفحات پس از متن (post-text part) : مطالبی که پس از صفحات متن (text part) قرار میگیرند و ترتیب آنها چنین است :

- ۱- پیوست ها
- ۲- کتابنامه
- ۳- واژه نامه (فارسی - انگلیسی ، انگلیسی - فارسی)
- ۴- نمایه (فهرست اعلام شامل فهرست اشخاص ، مکانها ، کتابها ، ... و نیز فهرست موضوعی

صفحات متن (text part) : حاوی مطالب اصلی کتاب است . به عبارتی صفحات کتاب از چند فصل تشکیل میشود.

گاه فصلهای کتاب در دو یا چند بخش تنظیم میشود.

شامل

بررسی صفحات پیش از متن کتاب علوم تجربی دوم دبستان

ردیف	صفحات پیش از متن	دارد	ندارد
1	بسم الله الرحمن الرحيم		*
2	صفحه عنوان	*	
3	صفحه عنوان اصلی		*
4	صفحه شناسنامه	*	
5	فهرست مطالب	*	
6	مقدمه	*	

صفحات متن (text part)

اجزای متن

در زبان نوشتاری اصطلاحی کلی است که به هر نوع نوشته یا هر مقدار حجم اطلاق میشود.

(برای مثال : چند سطر یا چند صفحه از مطالب یک کتاب)

بررسی صفحات متن

ردیف	فصل	بخش
1		
2		

۱- خانه‌ی شنی

- مگر شما با هم دوست نیستید؟

پس چرا موقع بازی در ساحل، آن خانه‌ی ماسه‌ای را خراب کردید؟

خانه را داریوش و خسرو درست کرده بودند.

آن دو، تمام صبح را با شادی و با دقت مشغول ساختن خانه بودند و می‌خواستند

آن را به شما نشان بدهند و خوشحالتان کنند.

اما حالا...

نگاه کنید، هر دو، غمگین در مقابل خانه‌ی به هم ریخته ایستاده‌اند.

فکر می‌کنید با این کارها دوستی شما ادامه پیدا می‌کند؟

۲- من دوست شما هستم.

- «نسرین، ... این زرنگی نیست، ... بیا اینجا مثل ما در صف بایست!»

نسرین مثل اینکه چیزی نشنیده، می‌خواهد بدون نوبت سُر سُر

بازی کند.

«الاناز پشت سر به او می‌گوید: «نسرین، باید اینجا پشت من، در صف

بایستی.»

نسرین می‌خندد و می‌گوید: «من دوست شما هستم.»

بچه‌ها به او می‌گویند: «کسی که بدون ایستادن در صف سُر سُر بازی

کند، با ما دوست نیست!»

چه کسانی در آماده سازی کتاب نقش دارند ؟

ویراستار : کسی که متن را از جهات مختلف علمی (محتوایی) و زبانی (نگارشی و فنی) بازبینی و اصلاح میکند.

نسخه پرداز :

- نسخه پرداز به کسی اطلاق میشود که آخرین نمونه حروف چینی شده را از جهات زیر بررسی میکند
- ویرایش صوری (رسم الخط ، کنترل پاراگراف بندی ، علائم نقطه گذاری ، موارد فنی و ..)
- متن را از نظر نوع حروف ، عنوان ها ، فاصله بین عنوان ها (فرعی و اصلی) با سطرهای بالا و پایین در متن ، درستی طول سطر و ارتفاع صفحات ، یکدستی سرصفحه ها و موارد فنی دیگر .
- معمولا نزدیک ترین رابط بین مؤلف و ناشر محسوب میشود.
- کمک ویراستار است . یعنی ویراستار بعضی از وظایف ویرایش را به او محول میکند.

در نهایت نمونه بی غلط برای طی مراحل چاپ با امضاء و تأیید نسخه پرداز به چاپخانه

فرستاده میشود.

اهداف اعتقادی دوره ابتدایی

اصول دین را میداند و به آن اعتقاد دارد .

خداوند را دوست دارد و او را بهترین یاور میداند.

با زندگی انبیاء ، پیامبر اسلام ، معصومین و شخصیت های اسلامی آشناست و آنها را دوست دارد .

با معنای معاد آشناست و میداند انسان در برابر خدا پاسخگو است

معنای تولی و تبری را میداند

قرآن را از رو میخواند ، با ترجمه بعضی سوره ها آشنا است و بعضی سوره ها را از حفظ میخواند.

نماز را به درستی و با رغبت میخواند و با احکام ضروری نماز و روزه آشنا است .

افراد محرم و نامحرم را تشخیص میدهد و احکام مربوطه را رعایت میکند .

احکام سن تکلیف و تقلید را میشناسد

معنای امر به معروف و نهی از منکر را میداند

به مجاهدین در راه خدا و شهدا احترام میگذارد.

زمانها و اماکن مقدس را مهم میداند و به حضور در مسجد علاقه دارد .

بررسی کتاب درسی

از جهت محتوا

❖ تعریف محتوا

مجموعه ای از حقایق ، مفاهیم ، اصول ، تعمیم ها ،
فعالیتها ، فرایندها ، ارزشها و نگرش ها که در ارتباط با
یکدیگر و در جهت اهداف یادگیری برای یادگیرنده
پیش بینی میشوند.

اهمیت

اعتبار

علاقه

سودمندی

قابلیت یادگیری

انعطاف پذیری

توجه به ساختار دانش

در تدوین کتابهای
درسی باید به
معیارهای هفت
گانه محتوا
توجه ویژه شود.

بررسی فصول کتاب از جهت معیارهای انتخاب محتوا

ردیف	بررسی کتاب	بالتر از انتظار	در حد انتظار	پایین تر از حد انتظار
1	اهمیت			
2	اعتبار			
3	علاقه			
4	سودمندی			
5	قابلیت یادگیری			
6	انعطاف پذیری			
7	ساختار دانش			

روش های سازماندهی محتوا کتابهای دوره ابتدایی

این دوره معمولاً به سه شیوه تنظیم می شود: ۱- از ساده به مشکل ۲- از کل به جزء ۳- از جزء به کل

نکته: تعیین اینکه چه چیزی ساده و چه چیزی پیچیده است امری دشوار است

۱- از ساده به مشکل: در کتاب های دوره ابتدایی معمولاً محتوا از ساده به دشوار تالیف می شود.

مثال: در کتاب ریاضی ابتدا جمع و تفریق و سپس ضرب و تقسیم آموزش داده می شود.

۲- از کل به جزء: تنظیم مطالب از مفاهیم کلی به مفاهیم جزئی

مثال: نیرو به عنوان یک مفهوم کلی و جاذبه زمین به عنوان یک مفهوم جزئی است

۳- از جزء به کل: ابتدا مفاهیم جزئی از یک مفهوم کلی را آموزش می دهند و یادگیرنده از این طریق به یک شناخت کلی از یک مفهوم میرسد.

مثال: حروف الفبا و سپس واژه و سپس جمله

ویژگی های یک تصویر

تصویر در یک کتاب درسی باید از قدرت جذابیت و درک بالایی برخوردار باشد چنانچه دانش آموز با نگاه کردن به تصاویر متن را فرا بگیرد.

تصاویر کتاب های درسی باید متناسب با نیازهای روز و واقعی جامعه دانش آموزی باشد.

استفاده از فنون تاکید که نقش هدایت کننده ای در برداشت های متفاوت دانش آموزان از تصاویر دارند . این فنون عبارتند از :
الف - تفاوت در اندازه (یعنی تصاویری که یکی از اجزای آن از نظر اندازه بزرگتر از سایر اجزای تصویر است).

ب - شکل قاب متفاوت (وقتی که جزء عنصری از تصویر که مورد تاکید است در یک قاب متفاوتی از قاب عناصر و اجزای دیگر قرار می گیرد)

ج - رنگ متفاوت (تصاویری که در جزء یا عنصر موضوع رنگ تاکید با رنگ ویژه ای مشخص شده است)

د - نوشته (نوشته در داخل تصاویر و یا به صورت زیرنویس می تواند نشانگر تاکید بر

روی جزء و یا پیام خاصی از تصویر باشد)

و - علائم ویژه (گاهی اوقات علائم ویژه ای از جمله پیکان ،

رسم اشکال هندسی ریاضی ، اشاره دست توسط شخصی در تصویر به

عنوان فنی برای تاکید بر جزء یا عنصر و یا پیام خاصی در نظر گرفته می شود)

چند روزی بود که کمردرد. حسابی آزارش می داد.
توانایی اش کم شده بود و به سختی کار می کرد. همسرش. خاله
کوکب. پا به پای او زحمت می کشید. اما باز نمی توانستند حیاط مدرسه
و راهروها و کلاس ها را خوب نظافت کنند.
مدیر مدرسه از دستش راضی نبود و چند بار به او تذکر داده بود.
خیلی نگران بود.

